

ALFÖLDI HIRLAP.

Megjelenik e lap hetenként kétszer, vasárnap és szerdán. Félévi előfizetési ára helyben 2 pft 40 kr, vidékre postán 3 pft 30 kr. **Egyes szám 4** pkrért kapható. — Mindenféle hirdetések felvételnek, s egy-egy hasáb sorért 3 pkr számítottak. — Előfizethetni minden k. postahivatalnál; s az előfizetés s a beiglatandó hirdetések felvételnek helyben a kiadó-hivatalnál Telegdi Lajos könyvkereskedésében, — Nyáradon: a takarékpénztárban s Tichi Alajos könyvnyomdánál, — Szatmáron Kovács Istvánnál, — Pesten Biassini Fer. gyorsíróirodájában.

Tudnivaló.

Névnélküli leveleket semmi esetben el nem fogadunk s nem közlünk; — s kérjük levelezőinket, hogy a politikai jelentőségű eseményekről velős rövidséggel s gyorsan tudósítsanak. — Szerk.

Hivatalos rovat.

A helyvét hitvallást követők Tiszántúli Egyházkerületének.

Az egyházi és iskolai reform iránt Önökkel tartandó értekezlet határidejének kihirdetésére, — az országgyűlésnek a haza rendkívüli körülményei miatt, idő előtt történt egybehívása, s erre viszont Erdélynek egyesülése, következvén, — Önök átlátandják: hogy mind országgyűlési elhivatásainknak, mind erdélyi rokonainknak, most már velünk egyeknek és azoknak megjelenhetése tekintetéből, az eleve kitűzött időt meghosszabbítani kell.

Ezeknél fogva az érintett értekezlet helyéül továbbá is Budapest tartatván, idejéül ezen rendelet által f. évi September 1-ője tüzetik ki, mikoron Önök küldöttei hitöknek az immár teljes hazában lévő minden sorsosaival együtt alkotandják azon értekezletet, melly a dolgok új rendét előkészíti

Budapest, jul. 10. 1848.

A vallás és közoktatási miniszter:
b. Eötvös József.

— A miniszterelnök Jul. 5-ikéről azt rendeli, hogy a hon védelmére tűzhelyektől kiindult nemzetőri csapatok az országos pénztárból, az önkéntesekre nézve megállított arány szerint fizetnek; az előbb kirendelt csapatok rendeltetésük helyéről felváltás előtt a leg súlyosabb felelősség terhe alatt, haza nem indulhatnak. A szükséges töllényeket az illető községek fizetik.

— A Jul. 6-kán kelt rendelet szerint a győri, veszprémi, pozsonyi, pécsi, kassai és szombathelyi állomásokon honvédek elegendő számmal nem állván be, a toborzás azon az állomásokon, a hol megszüntetett, folytattatik. A testmagasság az új toborzásnál 5' 11" határozottatik.

Debreczeni napló.

— Jul. 12. Közgyűlésünk folytattott. E gyűlés legfőbb tárgya házipénztárnok választása volt. Többen jelentették magokat e hivatalra, de alkalmas egyén köztök egy sem volt. Az első szavazásnál senki általános többséget nem nyert, a másodszori szavazáskor Kovács János 47, Budai Ferencz 49 szavazatot nyert, B. F. lett házipénztárnokká. Ellenörnek a már két év óta ugyanezen pénztárnál, mint irnok szolgált Tóth János választott el 65 szavazattal. Ezután néhány nem közérdekű dolog került szőnyegre. Elhatározottak az is, hogy új artéziai kútfuratás kezdessék meg Miklós-utcán. — E közgyűlésünk egész hétig tartott, még is a végzendő tárgyaknak egész halmaza maradt fen. Ebből tapasztalatilag győződhetik meg polgármester úr: milly kevés nálunk a jelen átalakulási korszakban egy hónapban, de csak pár hétben is tartani gyűlést. Azért a közügy érdekében kérjük őt, tartson közgyűlést minél gyakrabban: mert a fölhalmozott tárgyakat osztán egyszerre végezni el szinte lehetetlen.

— Polgármesterünk a püspökkel egyetértőleg e napokban a főiskolai tanuló ifjuság számára, a faművelés és gyümölcsstermesztés ismeretei megszereshetése végett, a város mellett alkalmas helyet nézett ki faiskolának. Polgármesterünk az iskola körüli gondos fáradozását, s annak ügyei

iránt mindenkor meleg részvétét dicsérettel kell kiemelnünk.

— A ministerium, mint egy hivatalos iratából olvastuk, az ország négy főbb helyén, az alapítványi javakból négy példány-gazdasági-intézetet szándékozik felállítani, s e czélból fel is szólította az illetőket, hogy ezen intézetek létesítésére alkalmas tereket mutassanak ki.

— Midőn faiskoláról szólnak, lehetetlen, hogy egypár szót az itteni fűvészkertől ne szóljunk. Ezen szép intézet mintegy 6—7 év előtt keletkezett. Keletkezésekor méltán a legszebb reményekre jogosított mindnyájunkat. A hely, melyen rendeztetett, azelőtt ingoványos rét, később szemétdomb volt, most a legkövérebb s termékenyebb kert föld. Az első 2—3 esztendőben igen jó rendben tartattak benne a növények, számuk több ezerre ment. Az üvegház is szép rendben volt, s naponként belföldi uraságok és külföldi hasonmő intézetek ajándékai által gazdagított. És most egypár év óta a fűvészkertnek csak neve él, de valósággal az egész faiskolává alakítottatott át. A maga helyén a faiskola igen üdvös és czélszerű intézet. Franciaországban egy departamentje sincs, mellyben legalább egy középponti faművelő intézet ne volna, faiskola pedig a legkisebb helységben is van. De egy ily közönséges tudományos intézetet, mint a fűvészkert, faiskolává változtatni, bizony nincs helyén.

— Az aratás elkezdődött. Mezei gazdáink panaszkodnak, hogy az életet a hőség megromtotta, sok az üres szem. A tengeri nem igen jó, sok kapálatlan maradt. A napszám olly magas, minőre még legidősbjeink sem emlékeznek; naponként koszt mellett 30—35 garas. Aligha sok haszna lesz ez évben a mezei gazdának. A kereset minden ága pang, a kinek pénze van, ládjában elzárva örzi, semmiféle speculációba vágni nem merészel. — A kereset ezen pangásával furesa ellentétben áll a napszamosok magas napi díja. Valamelyik közgyűlésben egy képviselő indítványozta, hogy a közgyűlés a napidíjakat szállítsa lejjebb, de az indítvány tárgyalás alá sem vétetett, hanem a többség által egyszerűen mellőztetett.

— Addig is, mig bonczkés alá vétetnek a városi képviselői testület képessége, iránya s működése, kéretnek ezen érdemes urak, hogy ismerkedjenek meg az okszerű combinálgatással, hogy ily lépéseiknek elejét és végét lássák el; mert ha folyvást olly számos bakokat lönek egymásután, mint a közelebbi választásoknál: ugy a város különben is bukófélen ténfergő ügyeit elsodró örvénybe taszítják, homnan aztán száz okos fő sem fogja tudni azokat kivonszolhatni.

— A Madarász testvérek igen jól tennék, ha egyenlőség ieczkék tartása végett lerádnának a debreczeni tekintetes hivatalnokok és nemzetes képviselők magas körébe.

Vidéki tudósítások.

— M. Tur. Jul. 8. Az alföldön, tisztán magyar város, Debreczen után, egy sincs nagyobb M. Turnál, és minthogy az alkotmány sáncaiba lett bevétel után, a rendezett tanácsal ellátott községek nagyobb-nagyobb jelentékenységre fognak feljutni, — illő, hogy városunk az említett tekintetekből, az Alföldi Hirlap körében képviselve legyen. — Heves megye egyik választó kerülete főhelye M. Tur volt, hozzácsatolvák T. Sz. — Miklós és D. Ványa, a körülök eső pusztákkal. Mindegyik közönség egyformán megrovandó, hogy

az új polgárok, az eddigi nemnemesek, nem foghatva azt fel, milly szép jogot nyertek az által, hogy ők követet választhatnak, sokkal kevesebben irattak be nevüket, mint mennyien beirathattak volna. Turról egy magából több volt beírva, mint a többiből összesen. — Követjelöltek voltak Péczei József; Borbély Lajos, a régi ellenzék ifju sarjadéka, táblabírói értelemben véve — hevesmegyei földesuri származás; Békefi György, a régi átkos rendszer korából peesovics, Tisza embere, s zsoldosa Beóthi ellen. — A 832 szavazatok közül Péczei 400, Borbély 427, Békefi 5 szavat kapott. — Hogy miért nyert Borbély, kitetszik a következők: elhatározzák a megyebeli urak, hogy mindeniütt táblabírónak kell követté elválasztatni, annál fogva kiosztották, ki hol lépjen fel, és ha szépszerivel nem holdogulnak, elő kell venni a régi szokást, corteskedni kell. E történet nálunk is. — Megtudták azt a szomszéd helyek, hogy Túr Péczelit akarja, minthogy Túrón kellett választani, azonban itt volt a legtöbb szavazó is beírva, hogy emberek el ne széledjenek, és Túrra jönni jobb kedvök legyen, meglocsolták utjokat, azaz etettek, itattak Borbély mellett s rovására; a választás előtti nap és éjjel zászlóval zene mellett jártak az utcán, kiáltozva jelöltjük nevét; kivel ugy voltak, mint kappan a csirkével, le kellett őket itatni, hogy magukénak elfogadják. — A túriak pedig tisztán, minden torkosság reménye nélkül harcoltak Péczei mellett, még pedig általánosan, kivéve azon egy gyalog nemzetőri századost, ki maga is szeretett volna követ lenni, de mellette senki egy szót sem emelt, — rokonait és a századjából félrevezetett valami 18 embert, kik a szomszédhelybeliekkel fogódzottak. — Ez a szakadás, és az, hogy a vidékiek közül némelyek kétszer, háromszor is szavaztak azok helyett, kik meg nem jelentek — a túriak nem ösmerhetvén őket — lett oka, hogy Péczei többséget nem kapott; de azért sokkal nagyobb lelki örömet okozhat neki az a 400 szavazat, melly mellette nyilatkozott, mint a nyertesnek a 427. — Szerencse, hogy a Péczei pártja mind józan volt, mert ellenkezőleg emberhalál elég, eredmény semmi sem lett volna; egy kis összeülekezés, nyakszorongatás így is történt, mi szomszédok közt elmehet — Követválasztást követő vasárnap azon századost — egyik alhadnagyával együtt — ki a visszavonást csinálta, századja letette. — Nemzetőreink tanítására a ministerium a mult héten küldött kérésünkre egy pár egyént; eddig 3 helybeli kiszolgált katona tanított, most vannak öten, de azt sem tudjuk, melyeknek adjunk hitelt, miután egymástól némelyekben eltérnek, és nincs ki bíraskodják köztök. — Én.

Szovát, Julius 11. Szováton ma három, a Thurszki magyar ezredtől megszökött ujoncz fogatott el. — Csavargásuk iránt kérdőre vonatván: azt adák elő, hogy ők — midőn egy héttel ezelőtt Debreczenből Pestre szállítatnának — Török-Szentmiklósról szöktek el, a rájok felügyelő fő káplár ámitásai s rettentései miatt — mintha az ujonczok hazájukból örökre elhurezoltatnának, — idegen hatalomnak ajándékba adatnának, — hogy ők, mint tanulatlan katonák, lemészároltassanak; ugyanazon káplár maga unszolóta őket, hogy mig tovább nem mennek, mig szabadok, menjenek haza, nem fognak a sorkatonasághoz visszaki-vántatni. — A honáruló szavak megtevék hatásukat, s mint az elfogottak állítják, számosan csak a kapufélfától vettek búcsút. Várunk az alispán rendeletére teendő vizsgálat eredményétől. — B. g.

Fővárosi újdonságok.

A bécsi ministerium Jun. 29-ről csakugyan felmondá a neutralitást nekünk, mire ministeriumunk kötelessége szerint megfelelt. — Többek közt figyelmeztette: hogy midőn az austriai ministerium a magyar király eskü szerinti törvényeszerű intézkedése ellen felmondja a neutralitást, — más szóval: az ellen hadat izen. — Ennek csak úgy volna értelme, ha az austriai ministerium azon fejedelmet, ki egyszersmind magyar király is, urának többé el nem ismerné, s a magyar király elleni pártütésben osztozni magát elhatározná. — Kivánt tehát ministeriumunk categoricus nyilatkozatot, mert ha az austriai ministerium még császárnak híve, békét, háborút, neutralitást, mind csak császára nevében tehet s intézhet; mivel pedig a császár egy személyben magyar király is, ön maga csak nem állhat azoknak pártjára, kik ellene fellázdának. — Megkérdezé, mit mondana az austriai ministerium, ha mi azon szempontból indulva, hogy az austriai birodalom tartós nyugtalanságai hazánkra káros hatással vannak, a cseh párt felsőbbbségi igényeinek teljesítését, vagy Gallicziában egy független nemzeti királyság helyreállítását azon kijelentéssel követelnék, hogy ha ezt minden áron nem sieteti az austriai ministerium, mi felmondjuk a neutralitást, s hadat izenünk Austraának a cseh, vagy lengyel függetlenség érdekében. — És valóban az austriai ministerium nyilatkozatának szó szerinti értelme fejedelmünk egységével s a közteki viszony természetével ellentétben ellenkezik. hogy ministeriumunk semmit sem kételkedett kijelenteni, miként ezen nyilatkozat kulcsát csak azon idegenségben találhatja fel, melyet az austriai ministeriumnál hazánk pénz- és hadügyeinek önálló kormányzata iránt számos jelenetekben tapasztalni kénytelen. — Mire nézve ministeriumunk nem habozott, nyíltan és határozottan kijelenté, hogy a magyar királyi korona önállóságától s nemzetünk törvényes jogairól és szabadságáról semmi áron egy hajszálnyit sem fog soha engedni, s hogy ha az austriai ministerium Magyarországgal barátságban ohajt maradni, úgy hazánk önállóságának, szabadságának és jogainak, barmi tekintetbeni csorbítására intézett törekvésekről végkép és határozottan le kell mondania stb. — E nézetekről a magyar külügyministerium utján értesített az osztrák ministerium. — Az ill érdeklött osztrák minist. nota iránt István nádor k. helyt. megkérdezvén János főherg. ez által az osztrák ministerium pártütő oktalansága határozottan desavouiroztatott. — Azonban míg ezek szerint folyának a diplomatiai érintkezések, a bukkolt austriai ministerium hibát vétéssel tetézt. — A mint Horvátország a nyílt lázadás terére lépett, s Jellasicsh vezérlete alatt a magyar koronától elszakadást pronanciálta, igen természetes, hogy pénzügyministerünk az ellenünk fegyveres pártütésben álló horvátországi katonaságnak zsoldját s élelmezését megszüntette. — Jellasicsh kiraboltatta ugyan a magyar kincstár pénzeit, a hol szerit teheté, de vigyázat volt — hogy igen sokat ne rabolthasson — s mert Horvátország maga magát ellátni soha sem bírta, Jellasicsh pénz dolgában csak hamar felakadt. — Igazságosak akarunk lenni, s azért kimondjuk, miként igen természetesnek találjuk, hogy pénzt azoktól kért, kik számára mi ellenünk felmondogták a neutralitást. — És valóban a Pillersdorf ministerium, mely szerencsétlen politicája által Austria homladozó financiáját napról napra nagyobb zavarba hozta, s legszükségesebb kiadásaira nézve is ugyszólván csak a bécsi bank kegyelméből tengődött, mégis annyira mert játszani felelősségével, mellyel a birodalom népei keserves véres verejtékének kezeléséről tartozik, hogy Jellasicshnak, a mint ide (ezt is hamisan) irá, 100,000 pft., s a mint valósággal tevő, 150,000 frtot küldeni nem állott. — Azonban még ez nem volt elég; a volt austriai hadügyminister egy meleg reggel, még azon naiv gondolatára is jutott, hogy az ura elleni pártütés ezen véték gyámolítását, a külügyminister utján, a legközelebb mult napokban, pénzügyministerünknek még meg is irá, s tőle a horvátországi párt-

ütő seregeknek mind multra, mind jövődörrei fizetését, s az ő 100,000 frtjának visszatérítését is egész komolysággal követelné. — A pénzügyminister, a mint tudjuk, azt felelte, hogy az osztrák hadügyministernek e dologban egész eljárása; Magyarország ellen oly ellenséges indulatot tanusit, minőt fejedelmünk egységével, s ezen egységénél fogva, közös fejedelmünk iránt köteles hűséggel és tekintettel összeegyeztetni nem lehet. — Az osztrák hadügyminister előtt tudva van, miként ő cs. kir. felsége, b. Jellasicsh Józsefet még június 10-kén kelt rendelete által minden polgári, és katonai tisztségeitől és méltóságaitól felfüggesztette. — Az osztrák hadügyminister mégis b. Jellasicshot hivatalos jegyzékében, Horvátország bánjának, és altábornagynak nevezi. — Az osztrák ministerium előtt tudva van, miként b. Jellasicsh a magyar korona ellen lázadásban van, ő és társai Horvátországot a magyar koronától elszakadottnak nyilatkoztatták, a parancsnoksága alatt levő hadsereg-osztályokat ellenünk fegyverbe állították, urunk királyunk híveit terrorizmussal Horvátországból kiűzték, a magyar törvény s magyar kormány iránti engedelmeséget felmondták, s a magyar király jövedelmeit lefoglalták, s pénztárait kirabolták; és az osztrák hadügyminister mégis hozzánk azon megkeresést intézi, hogy az ellenünk erőszakos pártütésben levő seregeknek ellátására mi adjunk pénzt. Nem gondoljuk, hogy a historia illyes igénynek, egy második példáját mutathatná. — A magyar ministerium tudja s ismeri kötelességét, s a magyar korona hatóságához tartozó országok és tartományok kormányzatában idegen avatkozást el nem fogad. — A mint Horvátország a törvény iránti engedelmeséghez visszatér, minden nemű, akár hadi, akár egyéb szükségéinek fedezéséről gondoskodni tudunk is, fogunk is, de fegyverben álló ellenségeinknek ellátásáról, élelmezéséről, hogy mi gondoskodjunk, az megfoghatatlan követelés. — A nemzet képviselői együtt vannak, s a pénzügyminister kötelességének ismerend ezen jegyzékben velök tudatni. Egyébiránt az osztrák ministeriumnak, a Magyarországon s ahhoz kapcsolt országokban és határörvilekben levő katonaságnak akár ellátására, s akár mi néven nevezett más dolgaiba — még folyvást tapasztalható avatkozása ellen ünnepelesen tiltakozik, s a velök közölt jegyzéket, ha kellőleg föl nem világosítottuk, Magyarország, s az ahhoz kapcsolt országok törvényes önállása és integritása megtámadásának tekintendi. X K.H.

— A magyar birodalomhoz hű horvátok tiltakoznak a Jellasicshal való egyezkedésre nézve. X — Nagy-Szebenből Jun. 30-ról. Salmen Ferenc és Sigerus Károly aláírásával Pestre a belügyministerhez egy tiltakozó irat intézettek, hogy a szászok ügyök országgyűlésileg való szabályozása előtt b. Vay Miklós országos biztos hatóságát el nem ismerik.

— Az alsóház tanácskozmányai oly borzasztó lármá s zajjal történnek, miként egy békés queker utazó azt gondolá, hogy felül a karzaton van a képviselők tereme, s lenn a képviselők teremében a karzat.

— Szíves részvétellel szólítjuk fel a Madarász párt, — mond a Charivari — keverje kissé a „Népelem“ rovatait fővárosi hírekkel, mulattató apróságokkal, s más effélékkel. Istenbizon! annyi quantum gyilkos dühös politikától utóljára is megdühödik az ember.

— Baththány a ministerelnök vasárnap jul. 9-én este megérkezett Bécsből, hol János herceggel értekezett. — Fen ismét minister változás volt, — a hadi tárczát Möring kapitány nyerte el.

— Beszéllek, hogy a Bánságra és Bácskára nézve Szentkirályi Mór lenne teljes hatalmu királyi biztossá kinevezve, jobb választást sem tehetett volna a kormány.

— Pázmándi mellett képviselőházi elnökségre Teleki László grófra 27, — Nyárirra 7 szavazat esett; a Pázmándira nem ment többi szavazat közül ki egyet, ki kettőt nyert.

— Az első magyar ezüstpénz megérkezett. Az első szállitmány Szombaton, jul. 8-án érkezett Köröczről Budára. Tallérok, forintosok, husza-

sok. Alakok régi latin feliratu pénzeinké, egyik oldalán a király képe, másik oldalán a holdogaszszony. A körülírás: „V. Ferd. Magy. H. T. Orsz. Királya Erd. N. Fejed.“ Másik oldalán: „Sz. Mária Ist. annya magy. or. védője.“ A király feje alatt K.B.

Országgyűlési tudósítások.

Képviselők ülése Jul. 10-kén. Vértünkben levén a szónokolgatás, gyűlési bevezetésül Nyári indítványt tett a ház alakulása iránt. — Hiszen még mi a vidék is tudjuk, hogy ez a mai napra volt kitűzve, hát miért kellett indítványozni? — Patai pedig, hogy teljék az idő, a belügyministert a szerbekkel kötött fegyvernyugvás felől interpellálta. Biz ezt P. ur gyűlésen kívül is megtudakolhatta volna. Oh be sok szó, sok beszéddel táplálkoznak ezek az urak. — Azután a verificatio folytatott; gr. Haller Sándor élesdi képviselő ellen 24 helység folyamodván, vizsgálat rendeltetett; ugyszinté Szidor F. nyitrai képviselő ellen. — A zilahi s krasznai követválasztás tárgyalatván, új választás rendeltetett. — Ugyanezen ülésben a ház tisztviselői szavazás utján megválasztása megtörtént. Elnök Pázmándi D. 307 szavazó közül 266 szóval. Alelnökök: Pálfi János (udvarhelyszéki) s Almási Pál (gyöngyösi k.), 286 szavazó közül amaz 284, emez 196 szóval. — Jegyzők: Záborszki Alajos, Zákó István, Irányi Dániel, Kazinczy Gábor, Kellner, Ludvig. — Pázmándi elnök: alakultnak jelenté a házat, és lelkes beszédet tartott. Pálfi, Almássy szinte beszéddel foglalák el székeiket. Ezután az elnök jelenté a háznak, hogy Kossuth Lajos pénzügyminister holnap indítványt tesz a ház előtt a haza védelme ügyében, s ha ez befejeztetik, s idő lesz, hozzá foghat a ház a válaszfelirat készítéséhez. — Nyári elébbvalónak tartá a válaszfeliratot, mint manifestumot Europa és a magyar nemzet előtt. A többség Kossuth indítványa mellett nyilatkozott, kevesen a válaszfelirat mellett. Madarász József a válaszfelirat melletti buzgókodásában a következő szavakat szalasztá ki száján: a mult országgyűlés óta nagy részben ármány kezelé a rájuk bízott ország képviselőtét. Kossuth erre szószekekre ment, s kijelenté, hogy a ministerium fejével kész felelni minderről, de rágalmat nem tűr magán, azért felszólítja Madarászt mondatá bebonyonítására. Deák Ferenc hasonló értelemben nyilatkozott, és Madarász visszavoná szavait, mellyek elnöki kijelentés szerint is, minthogy kétszer is visszavonattak, a ház megrovása alá nem esnek. — Tetemes szótöbbséggel holnap Kossuth indítványa vétetik föl. — Az ülés 3/4 6-ra végződött, és mi fájdalmas érzéssel távoztunk a teremről, mert meg kellett győződnünk, hogy aprócseprő szenvedélyek nem maradnak künn a terem küszöbén, s nem némulnak el még a haza veszedelemben forgása előtt sem; — meggyőződünk, hogy vannak emberek, kik csupán ellenkezési viszketegből a legsürgetősb dolognak is utját állják, kik jó tudóval levén megáldva a teremtől, egy ülésben 9—10-szer is szónokolnak, és az utolsó szónak mégis mindig náluk kell maradni; kik, mielőtt párt alakulhatott, s egymással valamely tárgy felett megmérkőzhetek volna — már minoritásról beszélnek, s üres beszédek által kívánnak feltűnni.

Képviselő ház ülése július 11-én. — Mára a pénzügyi minister előterjesztése volt kitűzve. Miután tehát a tegnapi ülésről a jegyzőkönyv felolvastaték: Kossuth hosszú éljenzések közt a szószekekre lép.

Uraim!*) (Felkiáltások: üljön le) engedelmet kérk, ha majd ki fogok fáradni, stb. — Ugy gondolom, hogy köteles vagyok önöknek uraim nagyobb szerű vonásokban csak a haza állapotának némi rajzát előterjeszteni. — A mint az első felelős magyar ministerium hivatalába lépett, üres pénztárral, fegyver nélkül, honvéderő nélkül: lehetlen volt mely fájdalommal nem éreznie a nemzet állapotának irtózatossá elhanyagolását. Én egyike voltam azon számosoknak, kik éveken keresztül figyelmeztették a hatalmat, és figyelmeztették a nemzetet: legyen igazságos a nép iránt; mert késő lesz egyszer. Talán még a hazafiúságnak közös érzete és a közös lelkesedés, a késő szót s annak egész súlyát fejünk körül

*) E beszédet, mennyire lehet, kevés kihagyással adjuk.

inké, egyik boldogasz- H. T. Orsz. : „Sz. Mária jeje alatt K.B. ások.

n. Vértünk-bevezetésül a iránt. — hogy ez a lett indítvá-jék az idő, itt fegyver- ur gyüle- Oh be sok az urak. — Haller Sám- folyamod- e Szidor F. s krasznai asztás ren- z tisztvis- örtént. El- 266 szóval.

léki) s Al- közül amaz Záborszki Kazinczy ndi elnök: szsédet tar- del foglalák a háznak, holnap in- elme ügyé- hozzá fog- — Nyári int manife- tt. A több- zott, ke- sz József n a követ- mult or- mány épvisé- s kijelen- elelni min- azért fel- sára. Deák ott, és Ma- nökki kije- vissza- ok. — Te- indítványa ott, és mi mert meg- szenvedé- szobán, s mben for- gyony van- szketeg- llják, kik egy ülés- tolsó szó- kik, mi- valamely már mino- tal kíván-

n. — Má- olt kitüz- yzőkönyv ések közt met kérek, dom, hogy vonások- erjeszteni. a hivatalá- honvederő érne a Én egyike- tül figyel- nemzetet: z egyszer. közös lel- fejünkről adjuk.

elharithatja. De annyi bizonyos, hogy elkésett a nemzet és a hatalom az igazságosságban; s mivel ezen percz elkésett, azon percz, melyben először volt igazságos a nép iránt, bomlásnak indította a népi viszonyokat. Ezen viszonyok közt vettük át a kormányt, megtámadtatva árulás, pártütés, reactionális mozgalom és mind-azon szenvedélyek által, melyeket átkos örökségül hagyott reánk Metternich politikája. Alig voltunk a kormányban, sőt mi csak össze sem jöhettünk mindnyájan, már a leghitelesebb tudósításokat vettük arról: hogy a panszláv mozgalom a felvidéket nyílt lázadásba borította szándékoznak, nemcsak; hanem a napot is kitérítették már, mikor török az ki Selmeczen. Nagyobb szerű vonásokban akarok csak szólni: azért itt megállapodom, és csak annyit mondom, hogy a felföld nyugodtan van. De ezen nyugalom nem a biztosságának nyugalma, és meg lehet, sőt valószínű, hogy ez tűz, mely a hamu alatt lappang. Az ország közepén maga azon magyar faj között is, mely életrelvőségét amott a Drávavonalnál és az ó-kéri tábor táján mindennap mutatja, nehéz volt a népek a hosszas szolgátság után megbarátkozni a szabadság eszméjével, és tájékozni magát annak első viszonyait közt; mert nem hiányoznak bujogatók, kik a népben aggodalmat költöttek, még azon nem mondodományok, hanem igazságok iránt is, melyeket a mult országgyűlés neki megadott. 9 hét mult el azóta; az ország belje nyugodt, s a magyar faj áldozatra kész, önként, nem kényszerítve viszi életét oda, hova felszólítatik.

Horvátország nyílt pártütésben van. Sok évek folytak le az óta uraim! mióta e hazában nem egy, nem két ember figyelmezteté a hatalmat, hogy midőn az ilir bujogatókat szitogatja, szitogatja mondom, s nemcsak elnézi, kigyót ápol keblében, mely az uralkodó háznak vesztét fogja maga után követgetetni. Azt gondolták azon urak ott lent, hogy mivel a lázas állapot, melyben Europa van, megingatta az országnak minden oszlopait a fennlévő viszonyokra nézve, már most büntetlenül nyílt pártütésben törheték ki. És uraim! ha e pártütésre a magyar valamely alapos okot szolgáltatót volna, e perczben is, nem tekintve azt, hogy pártütés van, felszólítanám önöket, legyenek Horvátország iránt igazságosak, és hogy igazságosak levén, nem fegyverrel, hanem az igazság szent szavával, annak megadását csilapítsák le a lázadást. Így levén lelkesítve, kötelesek érzem magamat egy futó pillanatot venni Horvátországnak Magyarország irányában viszonyaira. Önök előtt tudva van uraim! hogy a nemzet még azon időben is, mikor a különösen kegyelt kiváltságosoknak osztotta csak a maga jogait, Horvátországot minden jogokban részesítette. Nem volt e nemzetnek Árpád korától egy joga sem, melyet — mióta Horvátország velünk kapcsolatban van, vele a nemzet meg ne osztott volna testvériesen (igaz); és nemcsak, de midőn megszolgált vele minden jogot, azonkívül még adott neki, e nemzetnek, magunknak terhére, különös kiváltságokat. Azt látom a történetben uraim! hogy egy nagy birodalomnak egyes része nem részesül a közös jogokban úgy, mint Irland nem mindenben, mivel Anglia bír; — de hogy egy nemzet tömege, a nemzetnek nagyobb része önmagát tagadja ki jogokból egy bizonyos kevesebbnek kedvéért, — ezen nagylelkűségére példát csak Magyarhon adott a horvátok irányában (igaz). Tehát hol van a multban azon ok, minél fogva, ha már a haza megmentésére fegyvert fogunk is kezünkbe, szívünkben érzeni lennénk kénytelenek, hogy a pártütést mi provocáltuk. A multban erre ok nincs. Vagy talán a legközelebbi országgyűlés, mely új időszakot nyitott e nemzet életében, tett változtatást a régi viszonyokon? Azt mondom, nem. A mely jogokat kivittünk magunknak, nekik is kivittük. A mely szabadságot a népek megadott a hatalom, az országgyűlés Horvátország népének is megadta; a mely kármentesítést az illetni nemességnek resolvált Magyarország, saját erszényének rovására, mert a parányi Horvátország nem bírja, az ő kármentesítést is elvállalta. És a hol nemzetiségi tekintetben, nem jól felfogva bár és hibásan képzelve, de mégis aggodalom volt, annak megnyugtására hatott, midőn kimondotta a mult országgyűlés, hogy a horvátoknak közéletükben saját hazájukban, saját törvényhatóságukban, nyelvökkel, saját szabályaik következtében is élni tökéletes joguk van. Muncipális jogokat nemcsak nem csorbította, sőt azokat még gyarapította. Van-e magasabb jog, mint a képviselők választásáról rendelkezni, a mely képviselők hivatala vannak törvényt szabni, szabadságot adni, védeni az országot? és az országgyűlés azt mondotta: „ti horvát barátaink! magatok oszlatok fel, miképen választások képviselőketek.“ Ez által muncipális állásában és ezen muncipális körben nemzeti önállóság Horvátországnak a mult országgyűlés elismerte. Tehát ha a multban nem volt ok, mely ezen pártütésnek a természeti jognál fogva valamely szint adhasson, mult országgyűlésnek cselekvényei okot bizonyosan nem szolgáltatott. Avagy talán a ministerium? mi egy lépést tettünk, uraim! miért önöknek felelősek vagyunk. Ha sikerült volna e lépéssel lecsilapítani a fellázadt kedélyeket, öröme szolgált volna azt megemlíteni, hogy azon érzéssel emlitem meg, hogy a ministerium némi részben tulment a törvényen; hanem tulment azért, mert leheltenek látta el nem fogadni a törvény természetes következményeit. Ha az országgyűlés elismerte azt, hogy a horvátoknak boldogait saját nyelvükön foly-

latni joguk van, a ministerium a körülmények szerint hivatala érezte magát arra, hogy nemzetiségöknek ez elismerését a kormányval érintkezésekbe is vegye be, és ismerje el, midőn azt határozta, hogy velök magyar nyelven és a magyar nyelv mellé egyszersmind az ő nyelvökre fordításban levelez, és intézkedéseit úgy küldi hozzájuk. — A horvátok a báni hatalomban igen nagy súlyt helyeztek. A mult országgyűlés ezen báni hatalmat nemcsak sértetlenül hagyta, hanem annak egyszersmind az ország összes kormányzatáiban befolyását biztosította, midőn törvény által meghívta a bánt, hogy vegyen részt azon állandó tanácsban, mely a kir. helytartó körül a nemzet sorsa fölött intézkedik. És a ministerium ennek következtében semmit sem tartott sürgetőbbnek, mint azon bánt, kit az igazságnak és szabadságnak ostroma alatt leszállott hatalom lételének utolsó perczében átok gyanánt tolt nyakunkra, hogy megkísértse, valljon nem lehetne-e a kárhozasos reactio ördögét visszaidézni. A ministerium mégis egyáltalában nem vonakodott első perczben is a bánt felszólítani, foglalja el székét István királyi helytartó állandó tanácsában, és a miniszterekkel értekezések arról, miképen lehetne Horvátországnak nyugalomát, békejét, csendét biztosítani, mik Horvátország azon igazságos kívánatai, melyek teljesítésére ha ez a ministerium kezében van, késznek nyilatkozott: ha pedig nincs, késznek nyilatkozott arra, hogy önök előtt indítványt tegyen, és annak elfogadásához állását is kösse. A bánt meg nem jelent, makacsul visszautasította a felszólítást, s pártütésre támaszkodván, s annak élére vetvén magát, a magyar koronától pronúciált elszakadásnak ténen áll. Nem tagadom, hogy Horvátországnak vannak sok részletes sérelmei, melyek még a mai napig sincsenek orvosolva, de azokat nem a ministerium, nem a nemzet okozta; ezen sérelmek hagyomány gyanánt maradtak reánk a mult kormánytól; a nemzet pedig azon sérelmeket magáévá tette minden időben, s mindent elkövetett orvoslásukért, épen úgy, mint saját sérelmei tárgyában. És az bizonyosan egyike volt a felszólítás okainak, miérthogy Jellachichot, mint ő felsége által akkor kinevezve volt bánt felszólítottuk, hogy érintkezésbe tegye magát a ministeriummal, hogy rögtön intézkedhessünk a sérelmek megszüntetése iránt, mert a ministerium felhatalmazva, de kötelesek is érezte magát arra, hogy a hol a törvény sértve van, azt a maga épségébe visszahelyezze. De a bánt még csak annak lehetőségét is elvágta pártütés által, hogy a horvátoknak az 1845-i tartományi gyűlésből ő felségéhez felterjesztett kívánataikra nézve a ministerium határozatát velök közölhette volna. És mégis mind ezen viszonyok közt, midőn a ministerium nem tájékozhatta magát a körülményekben, nem mulasztott el semmit, mit Horvátország és a határszélek megnyugtására vélt cselekedni. A határvidékek képviselői joggal ruháztattak fel a mult országgyűlés által; — nyertek tehát egy oly jogot, mellyel nem bírtak soha, mióta a határvidék áll. A ministerium annak valóítására nézve nemcsak meglette az intézkedéseket, melyek hatalmában állottak, hanem egyszersmind keresve kereste az alkalmat, mit tehessen azon népség megnyugtására; és b. Hrabovszki főhad parancsnokot, mint kir. biztost megbízta és felhatalmazta, hogy a határvidékeknek a föld tulajdonát adja meg, mint meg adva a magyar földön lakó urbéri jobbágyoknak. Felhatalmazta arra, hogy a robotokat, melyek az állandó irányában ott fennálltak, törölje el. Felhatalmazta arra, hogy az iparnak, kereskedésnek, művészetnek üzésére szabadságot adjon nekik, mellyel eddig nem bírtak; és a szabad költözködést mindenkép könnyítse, és egyszersmind felhívta arra, hogy a nép maga községenként, vagy kerületenként válasszon maga közül embereket, kik ide feljövén, tájékozzák a ministeriumot, és tolmácsaik elötte a népek ottani kívánatait, ha volna még valami, mit ezenkívül számukra jogszerűen adni lehet, azt a ministerium nyomban megadhassa. S pártütéssel, lázadással felelték, ezen élesbíttot szerencsétlen emberek, úgy, hogy azon jótétemények valóítására sem lehetett alkalom, melyeket a ministerium hetek előtt megadni elhatározott.

A nemzetiségről már szóltam. A többek közt egyike volt azon vidékek sérelmeinek, hogy a tengeri sóval élő szávai rész a drága istriai sót kénytelen vásárolni, és a sicíliai sónak behozatala meg nem engedtetik. Fiuménak az régi kívánása volt, s az országgyűlés előtt gyakran ismételtetett. Mi megengedtük a sicíliai só behozatalát, és a só árát tetemesen leszállítottuk. Szóval semmit egyáltalában el nem mulasztottunk, mit ott a kedélyek megnyugtására tennünk lehetett, a nemzet szabadsága és jogainak határáig. Mi tehát, uraim! a horvát pártütést sem a ministerium, sem a nemzet részéről legkevesebb ok által is provocálnak el nem ismerjük. Hanem hiszen az a különös, ha egy nép kevesli a szabadságot, mellyel bír, a többnek kivására fegyvert ragad, kétes játékot üz bár — mert az illy fegyvernek két éle van — ezt meg tudom fogni; de mikor azt mondja valamely nép: nekem sok a te szabadságod, nekem nem kell a mit adsz, hanem megyek görbülni a régi absolutismus járma alá, — azt megfogni nem tudom. Pedig a dolog körülbelül így áll. Mert ugynevezett petitiójukban, mellyet a zágrábi conventiculumból ő felségéhez felküldöttek, egyenesen azt kéri, hogy el akarnak Magyarországtól szakadni, nem a végett, hogy önálló s egészen elszakadt független

nemzet legyenek, hanem hogy magokat az ausztriai ministeriumnak vessék alá. Ez, uraim! a hajdani Vendée szerepe, mellyet részünkről nem provocált senki, és a fejedeleme iránti affectált hűség leple alatt reactionális ármány létezik. Vagy kérdem én: hűség jele-e, nem akarni tartozni a magyar koronához, mely mint symboluma ez ország népeinek, ő felségének és dynastiájának e perczben nemcsak legerősebb támasza, de mondhatom egyedüli biztos támasza. (Helyeslés.) Avagy a hűség jele-e, nem akarni engedelmessékedni a ministeriumnak, hanem akarni engedelmeskedni az ausztriai ministeriumnak, melly erőtlenségében az aulától veszi parancsait, melly annyi erővel sem bír, hogy urát, királyát ősi városában meg tudta volna védeni, hogy földönfutóvá ne legyen. (Helyes.) Kérdem én: nem nagyobb hűség-e a magyar koronától függni, azon koronától, melly mint symboluma ezen országnak, azon perczben, midőn a bécsi ministerium gyáva gyöngesége miatt fejedelme ősi várát elhagyja, nem él vissza e perczel arra, hogy elszakítsa a kapesot, melly közte és az ősi várától kiűzött fejedeleme közt van, hanem egy szívvel lélekkel arra kérte a királyt: jöjjön közünkbe, támaszkodjék hűségünkre, mi megvédjük a pokol ellen is. (Éljen.) Vagy talán azon bécsi ministeriumtól akarni függni, melly, ha volna (mert most nincs) és megkérdetnék: ki hát tulajdonkép a te urad, kitől veszed a parancsot? császártól-e? az aulától, a bécsi birodalmi országgyűléstől, vagy pedig a frankfurti Reichsvervesertől? E kérdésekre nem tudna felelni, ki azt sem tudja, hogy fejedelme alá lesz-e vetve a frankfurti gyűlésnek, és be fog-e Ausztria olvadni a nagy Németországba, vagy a kis Bécs fogja absorbálni a nagy Németországot? és ők azt mondják, hogy ők a hűség érzeténél fogva rebellálnak V. Ferdinánd ellen. (Kacagnak.) Azonban őszintén megvallom, mikép én a szabadság érzetének a tömegekre nézve oly erős hatását hiszem, miszerint lehetetlen meg nem győződnöm, hogy maga azon affectált hűség is még affectatióban is csak pusztá ürügy, mellyel más czélok fedeztetnek; a vezérek részéről fedeztetik a reactionális mozgalom; más részről pedig kapcsolatban van ezen eszme az ausztriai birodalom szláv alapra állításával. Azt mondják: Bécsbe fogunk küldeni követeket; csinálni fogunk a szláv elemnek többséget; Ausztria megszűnik német birodalom lenni, és majd a csehek alól a szláv déli birodalom fogja felújni jövőjét. Ez kétes játék, majd határoz felette alkalmasint Europa, mert ha mi nem bírnunk felette, europai kérdéssé válik; de annyi bizonyos, hogy ezen combinatio ha húz valamit maga után, az ausztriai háznak vesztét húzza maga után. Erről nincs kétség.

Elmondottam uraim! önök előtt, mit tettünk a horvát nemzet irányában a megnyugtására. Még egy lépés van, mellyet említenem kell. Azt láttuk minden jelekből, hogy ha István főherceg királyi helytartó s nádor parancsol, és a magyar ministerium rendelkezik, s ezen rendeletek s parancsolatok ellenében pártot ütnek, és azt mondják: mi a fejedeleme nevében nem engedelmessékedünk; és mivel ezt tapasztalók, köteleességünk tartottuk megkérni a királyt nyíltan, őszintén — hiszen nincs terrorismus alatt, mert Innsbruckban van hű tyroljai közt — adja tudtára a népeknek, mi hát az ő királyi akarata? ő felsége nyíltan, őszintén tudtára adta népeinek, a mit vallásosságától s a mit a törvény iránt tartozó köteleességétől várni lehetett. És midőn ő felségének ezen parancsai hozzájuk érkeztek, ismét azt mondták rá: ez sem a király akarata, a terroristicus magyar ministerium kényszeríté a királyt oly szóknak mondására, mellyeket ő nem értett. Ezt mi tapasztalva, azt gondoltuk, hogy meg kell kísérteni, ezen ürügynek elválni minden alapját; azért kérelem járultunk ő felségéhez, hogy miután Jellachich és párthívei, nemcsak hajdan hatalomban volt, most pedig a megbukott camarilla körében tartozók titkos szitogatására hivatkoznak, hanem még a dynastia némely tagjairól is azt mondják, hogy kedves előttök a pártütés. Tehát megkérdőzök ő felségét, méltóztatassék a dynastiának egyik tagját, kit nem gyanúsíthatnak, mint István főherceget, hogy segítette megtörni a király hatalmát, küldenie oda Horvátországba, Zágrábra, hogy mondja meg előszóval a népeknek, hogy az rágalom, mit a fejedeleme és dynastiára mondanak, és hogy ő felségének az az akarata, mellyet június 10-i manifestumában proclamált, mellyben Jellachichot minden hivatalától felfüggesztette, és a horvátországi pártütést felségéértésnek nyilatkoztatta, és b. Hrabovszkit megbízta arra, hogy törvényes intézkedéseit ellenökben ha kell fegyverrel is vigye keresztül. Ő felsége méltóztatott János főherceget e tekintetben intermedieatorie megkérni; János főherceg mint tudva van a ház előtt, időközben az ausztriai birodalombeli császári képviselővé lett kinevezve; és erre támaszkodva, midőn kijelenté, hogy a kiegyenlítés megkísértését szívesen elvállalja; hogy Horvátországba menjen, ezen körülménynél fogva lehetlenségnek nyilatkoztatta. Mi ő felségének nem késtünk kijelenteni, mikép vélekedésünk szerint ő felsége sikeres eljárásának básiisa és induló pontja épen az, hogy Horvátországban a dynastiának oly tagja, mint ő, előszóval világosítsa föl, hogy a dynastia és a fejedeleme valószággal pártütésnek nyilatkoztatta a horvátországi mozgalmakat. — És kinyilatkoztattuk azt, hogy kételkedünk, miszerint a kiegyenlítési eljárásnak sikere lehessen, ha ezen első alapot elmellőzi; de kinyilatkoztattuk másod-

szor azt is, mi Horvátországnak, legyen az bár párt-
ütésben, azon állást, mintha önálló ország, önálló ha-
talommal alkudnék, el nem ismerjük. Horvátország
irányában mi minden méltányos és igazságos kívána-
tokra hajolni készek vagyunk, de Jellachich nem áll al-
pari a magyar királyhoz; a magyar király megbocsát-
hat, de Jellachich szerepe az engedelmség. (Helyes.)
Azért kinyilatkoztattuk, miszerint mi a horvátországi
viszonyok kiegyenlítésében azon utat látók legcélsze-
rűbbnek és legsikeresebbnek, hogy ha ő felsége méltó-
tízlatné a maga részéről is közbenjárni, Horvátor-
szágban a tartományi gyűlés megtartván; hogy t. i.
véleményök tökéletes szabadságával nyilatkozhassanak
a horvátok, rendezzék el a követválasztást, küldjenek
ide képviselőket, s azok által terjeszszék elő kívána-
taikat, melyeket — ehhez állásunkat is kötjük — ha
kivánságaik méltányosak s igazságosak lesznek, a ma-
gyar nemzet nem fog késmi teljesíteni; ha pedig nem
teljesítendő, mi készek vagyunk lelépni. És ha más kí-
vánságai lesznek a törvényesen tartandó tartományi
gyűlésnek, melyeknek törvény, jog és igazság szeri-
nti teljesítésére maga a kormány is hatalommal bír:
azokat terjeszszék fel a kormánynak, és a kormány
irántok nyilatkozni fog. Ő felsége János főhg a német
birodalom Reichsverweserjévé nevezetvé, talán teg-
napelőtt, ha jól tudom a napot, Frankfurtba utazott,
nehány nap múlva visszajön, akkor meg fogjuk látni,
valljon az ezen alaponi kiegyenlítésnek sikere lehet-e
vagy nem. De a horvátok azon kívánságát, hogy ha
kiegyenlítésről van szó, Magyarország részéről min-
den hadi készülétek szüntessenek meg, indignato pe-
ctore vetették vissza magunktól, köteleességünknek tar-
tottuk kijelenteni, hogy jöjjön bármi, mi jöni akar, a
magyar készülni fog, a kormány is készülni minden ere-
jével, s azért hitta össze az országgyűlést, hogy annál
nagyobb erővel készüljön. Nem volna tanácsos, de
önök sem fogják kívánni, hogy tábláját mutassam elő
számszerint azon erőknek, mely az erélyes és a haza
hálójára érdemes Csányi biztos intézkedése alatt a Dráva
partjánál annyit mulathat, hogy valóban tekintélyes
erő, és a horvát lázadók, kik régóta szeretnének spe-
kulálni a szép magyar föld kenyere, borára, e per-
czig Magyarország földét megtámadni nem merték, nem
is merhették a nélkül, hogy vissza ne verettek volna mind
a mellett, hogy szerkezetöknél fogva a multból fegy-
veresen készen voltak, nekünk pedig még csak készülni
kell.

A másik dolog oda-lent a szerb lázadás. (Folytatá-
sa következik.)

A ház végig sem várta egészen e beszédet,
hanem egyhangulag s a legnagyobb lelkesedé-
ssel elfogadta az indítványt; mit az elnök határo-
zatoké kimondván, az ülés egy órára felfüggesz-
tetett, és délután 1 1/2 órakor folytatott.

Szólásra Nyáry levén följegyezve, ez az elnök
fölvívására a háznak egyszerűen jelenté, mikép
a válaszfóliat után a hűbéri viszonyok jog és
igazság alapján leendő megszüntetését indítvá-
nyozandja.

Kubinyi. A trónbeszédre adandó válaszfóli-
rat megkésztetésére a házból bizottmányt olykép
kiván kineveztetni, mikép abban minden párt
képvisele legyen.

Irinyi olly véleményben van, miszerint a
ház különben is 9 osztályra levén fölosztva, leg-
célszerűbb lenne, ha ezen osztályok mindegyi-
ke kétkét tagot önköréből választana a bizott-
mányhoz s elnök, a ház elnöke lenne.

Palóczy. Két indítványt tesz, első, hogy a
pénzügyminiszernek 200 ezer katona és 42 mil-
lió p. frt iránt tett s elfogadott indítványa a jegy-
zőkönyvbe szórul szóra ígattassék be, második,
hogy a nagy nap megünneplésre levén méltó, a
ház oszoljék el.

Deák. Irinyi indítványához járul. — A körül-
mények sokkal sürgetősebbek, hogy sem most az
időt vesztegetni lehetne; miért is a háznak dol-
gozhoz kell fognia. — A bizottmányhoz válasz-
szon minden osztály egy pár tagot, s ezen tagok
magok közül elnököt, minthogy a hazának még
sem gyakorlott sem megállapított szabályai nem
levén, az alatt, míg a bizottmány a válaszfóliá-
ton dolgozik, a ház többi tagjai a rendes elnök
elnöklete alatt a ház szabályait megalkothatják.
Egyébiránt a bizottmány ülésén a szükséges föl-
világosítások megadására — ministerek is fognak
jelen lenni.

Berzenczei. A székely nemzet nevében üd-
vözli a szabadságot, az ő hona olly tartomány,
mellyből kimegy a víz, de be egy sem jő; azon
kell lennünk, hogy a hatalom innen áradjon ki,
s be egy se hathasson. Nemzetének vannak sé-
relmei s pedig tetemesek, de a haza védelme leg-

első. A székely urakhoz képest a magyar paraszt
aristocrata, a székelynek még robot mellett sínes
földje. Indítványozza, mikép egy nemzet sérel-
me se hozassék addig szőnyegre, míg a haza
mentve nem lesz. A nemzet, mely most sérel-
mei orvoslását sürgetné, azon fűhöz lenne ha-
sonló, ki anyját addig, míg szárnyát ki nem ad-
ja, oltalmazni nem akarja. Inkább meghal az olly
anya, mint olly föltét alatt engedje védetni. Ez
országgyűlés tükör lesz, ha most a hon nagy ér-
deke ellenében a külön nemzetek apró kérdéseit
vitatgatjuk: akkor a tükör tisztátalanul fog mu-
tatni. Nyárit nem pártolja. (Szónok beszédét igen
sokszor zajos éljenek szakíták félbe.)

Deák. Az erdélyi törvénykezés igen sok sa-
játságához van kötve, miután most új codex ké-
szítése által e jogokat e törvényhozás ki nem
egyenlítheti, a ministerium föladata lesz e tekin-
telben úgy eljárni, mikép a kívánatnak lehető
legjobban megfeleljen. Az erdélyi küldöttséget ki-
hallgatja, s e részben mindazt, mit lehet, meg-
teszi.

Majd az osztályok külön termeikbe vonultak,
s a válaszfóliat készítéséhez megkivántató két-
két egyént megválaszták, s ezek nevei felolvas-
tatván, az ülés eloszlott.

Képviselők ülése Jul. 12-én d. e. csupán
egy óráig tartott. Hunfalvi indítványozá, hogy a
házbizottság megvitatasánál ideiglenesen állapít-
tassék meg a felsőháznak a képviselőházhöz vi-
szonya. Később Madarász L. e tárgyban azon mó-
dosítványval lépett fel: hogy az ugynevezett
felsőház, mint a nemzeti akarattal össze nem fé-
rő intézkedés, töröltessék el. — Egy követ kap-
va az indítványozási alkalman, szóba hozá, hogy
az országháza iránt kinevezett választmány véle-
ményezését adná be.

A képviselő urak elvesztvén kedvüket a ta-
nácskozási további folyamától, — már oszolni
kezdtek, midőn az elnök határozat gyanánt nyi-
latkoztatja, hogy: mivel a táblának tanácskozási
szabályai még készen nincsenek, e nélkül pedig,
mint a mai ülés zürzavaros állapota is mutatja,
kellő rendet tartani nem lehet: — az ülés most
eloszlik. Erre Irinyi József szószerűen ugor-
ván határozottan ellene mond az eloszlásnak, hi-
valkozván az idő fontossága, s teendőink szá-
mos tárgyaira, — de szava pusztában kiáltozóként
hangzott el, — mivel a nagy többség eloszlast
kivánt, s így itt is, mint mindenütt többség győ-
zött az igazság ellenében.

S a képviselő urak neki áradtak az ajtóknak,
mintha tatár üzte volna őket a teremből. E köz-
ben Kállay Ödön mintegy frakkjánál fogva,
visszakiáltva a belügyminiszer, kéri: hogy van-e
a ministeriumnak szándéka, valamit tenni a zsi-
dok emancipatiója iránt. — „Nincs” — felelé la-
conice Szemerere; — no, ugymond válaszolja
amaz, — én legközelebb ez iránt indítványval
lépek föl. — No kezdődik már az indítvány-
áradás! Ur isten! szabadíts meg bennünket ezen ál-
dástalan áradástól!

Belföldi hírmondó.

Péteváradai hírek Jul. 6-ról. Hrabovszki
kir. biztos horvát itélőmesternek meg-
hagyta, hogy a horvát tartományi gyűlésre meg-
hívandó egyének névjegyzékét vele haladéktalan
közölje, s a szükséges orsz. okleveleket rendelke-
zésére készen tartsa. — Meghagyta: hogy Janko-
vics Józsefnek Jellachich biztosának senki ne en-
gedelmeskedjék, — s Rajacsics érsek haza jöjjön
Karloviczra a nép csendesítése végett; Jellachich-
nak engedelmséget parancsol, s oda utasítja,
hogy legyen rajta a pártütők lecsendesítésén stb.
Zágrábi hírek Jul. 2-ig. Örökös könyve-
zésekről referalgnak a különböző helyeken volt
küldöttek. — A bán Jun. 29-én d. u. 5 órakor
gyűlés tartatván, — Matich katonatiszt indítvá-
nyára dictatornak kiáltott ki, — mit ő mosoly-
gó arczczal elfogadott. — A bán megbízott: hogy
Haulik és Kukovics püspököknek hagyja meg, hogy
gyűlésbe járjanak, — különben pusztuljanak a
horvátokból. — Továbbá szóba hozatott, hogy
Zágrábban s egyébutt mozognak immár a magyar

pártiak, tehát szállíttassék fel a bán, hogy azo-
kat üzze ki az országból. — Jul. 2-án olvastatott
a János főhg levele, melyben a bán Bécsbe hi-
vatott fel. — Erre vonatkozólag János főhghez
felirat szerkeztetvén, ebben egyezkedési mulhatlan
feltételek kimondatnak: hogy ő felsége Jun. 10-ki
proclamatioját semmisítse meg; a tartományi gyű-
lést törvényesnek ismerje el: a bán s melléje adandó
képviselek nem akarnak magával a magyar ministe-
riummal alkudozni; — ő felsége a horvát, szlavon
és szerb nemzet külügyministerül b. Kulmert is-
merje el stb.. — A békepontjainak kidolgozására
egy külön választmány bízott meg, melynek
még az is meghagyatott, hogy a birodalom min-
den nemzetére nézve a had- és pénzügyministe-
rium Bécsben legyen. — Hurban az e napi gyű-
lésben 8-ad magával jelent meg; — s Sturról is
azt mondják, hogy Zágrábban van. Az exbán Jul.
3-án indult Bécsbe küldött társaival. — Gaj nines
Zágrábban. — Rajacsics annyira beteg, hogy or-
vosi tanácskozást tartottak felette.

Déés július 9. Julius 7-én esti öt óratájon
tíz felmálhált szekér ment Déésen keresztül,
mint a Gy.-Fejérvárról egész odáig bérlett sze-
keresek állítják Gallitiába katonai öltönyöket vi-
vendők, — de itt letartóztatott, s futárral a főkor-
mányzó értesítetett; — ki által Fejérvárra vissza
rendeltettek, s ma július 9-én indítottak vissza,
mint látam a rendelkezésből 12 örségi egyen-
től Kolosvárig kísértetve. Miért nem vizsgáltattak
azok itt meg? mik lehetnek a szalmával kemé-
nyen bélélt zsákokban s ládákban, valljon meg-
tudjuk-e? Némelyek állítják, hogy fegyverek
ágyait lehetett bennök érzeni. stb. — Déési K.

Külföld.

Bécsben, július 8-án A ministerium leköszönt.
Tegnap már rebesgették, hogy macskazenevel akarják
ma azt megtisztelni. Azonban a dolgok másként, férfi-
asabb modorban alakultak. Ma délelőtt a Sicherheits-
Ausschusz, azaz: a polgárokból, nemzetőrökből és diá-
kokból szerkeztet, a ministerium által Bécs egyetlen
hatóságának nevezett, János főhg által megerősített
biztossági választmány ülést tartott, melyben 156 sza-
vazattal 5 ellenében elhatározatott, hogy az összes mi-
nisterium lemondásra szólíttassék fel. Hozzá mondaték
még e határozathoz szóval a szándék, hogy különben
Metternich sorsára jutandnak az illetők. A hír, mint vil-
lám, azonnal átfutá az egész várost. Már 2 órakor dé-
után minden gyermek ez új Spasz-ról beszélt. A mini-
sterium azonnal lemondott.

János főhg ma vala indulandó Frankfurtba új hi-
vatála átvételére. Az elinduláshoz, mely az Éjszaki vas-
úton lett volna, bucsúképen nagy pompájú készülétek
tettek. — Ma már nem lesz belőle semmi. A főhg nem
megy el. Mondják, hogy ki lett volna előtte jelentve,
hogy ne is szándékoljon indulni, mert gátoltatni fog. —
Aligha Doblhoff nem fog új ministeriumot alakítani. Erről
azonban még semmi bizonyos. A zavar közeleg. A ke-
délyek ingerültek. A sok biztatást megunták. Az ered-
ményhiányt érzik. A fejtelenség súlya fájdalmasan nyom
mindenkit. A reactio alattomban működik. A schwarz-
gelbek száma nőttön nő.

Pillersdorff ministeriumának két érdeme volt; —
egyik, hogy Magyarországot, ha ez Jellachichnak nem
enged, azzal fenyegeté, hogy neki a neutralitást fel-
mondja, azzal más szavakkal: az osztrák császárral a
magyar király ellen fegyvert fogat! s hogy jul. 4. tar-
tott ministeri üléseből Jellachichnak
százezer pfrot határozott elküldetni.
— Ugyvan, s még ministeri értesítvénybe foglalta e két
teltnek mindenikét. — A ministerium alakításával Dobl-
hoff eddigi kereskedelmi minister van megbízva. — A
sürgés, forgás nagy. — János főhg esti 5 órakor csak-
ugyan elment Frankfurt felé.

H I R D E T É S E K.

3) Árverési hirdetmény. 1

A Hajdu városokban a királyi kisebb haszonvételek
f. évi November hó 1-ső napjától kezdve 3 egymásutáni
évre haszonbérbe adandók. Az árverés tartatni fog Szob-
oszlón Augustus hó 2-kán, Bösörményben 3-kán,
Nánáson 4-kén, Dorogon 7-kén, Hadházon 8-kán, Vá-
mos-Pércsen 9-kén. — A bérleti szándékozók elegendő
bárat-pénzzel ellátva, — a kitűzött napokon reggeli 8
órákor kezdendő árverésre meghivatnak.

4) Ház-eladás. 1, 2.

Debreczenben Czegléd-utczában a Burgundia közben
40-ik szám alatti ház folyó hó 24-én reggeli 9 órakor
árverés útján el fog adatni. — Addig is értekezhetni iránta
Budaházi Józseffel.